

Bollen Know-How zet leerling

Kenniscirculatie in de bollensector was niet meer vanzelfsprekend en het gat tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven groeide. Een zorgelijke ontwikkeling en voor de Bollenacademie reden genoeg om in 2007 het project Bollen Know-How te starten. Wat is hier in de praktijk tot dusver van te merken? Leraren, leerlingen en andere betrokkenen bespraken dit vrijdag 11 maart jl. op het Clusius College in Hoorn.

Tekst: Jeannet Pennings
Foto's: René Faas

De afnemende instroom van studenten in het bollenonderwijs was eind jaren '90 de directe aanleiding om de Bollenacademie op te richten. De onderwijs- en kennisinstellingen, het bedrijfsleven en de werkgevers- en werknemersorganisaties zijn hierin vertegenwoordigd. Het doel? Een juiste invulling geven aan het bollenonderwijs en knelpunten wegnemen. Jan van Aartrijk, voorzitter van de Bollenacademie en directeur van de KAVB, vertelt wat de aanleidingen waren om ruim drie jaar geleden met het project Bollen Know-How te starten. "Het OVO-drieluik (onderwijs, voorlichting en onderzoek) was uiteengevallen, waardoor kennisuitwisseling tussen de drie partijen opeens niet meer vanzelfsprekend was. Daarnaast speelden de druk op de docentencapaciteit, een ander onderwijsfinancieringsbeleid, veranderende studenten en schaalvergroting (wat vraagt om ander onder-

wijs) een belangrijke rol. Bovendien waren vraag en aanbod van onderwijs niet in evenwicht en rees de vraag hoe de expertise bij vakdocenten te behouden."

CONTINUÏTEIT

Volgens Van Aartrijk werden met Bollen Know-How verschillende doelen beoogd. "Het bedrijfsleven moest een grotere verantwoordelijkheid in het onderwijs dragen met een duidelijke inbreng vanuit de praktijk, het onderwijs moest moderner en uitdagender en er diende een basis voor kennis te komen. Ook moest de continuïteit gewaarborgd worden en de studenteninstroom verhoogd." Dirk Osinga van het AOC Friesland, projectleider Bollen Know-How, presenteerde de stappen die vanaf 2007 zijn gezet. De eerste jaren zijn gebruikt om de huidige situatie te inventariseren en actieplannen te schrijven. Volgens Osinga was het niet goed gesteld met het bollenonderwijs. "Het vmbo en hbo hadden geen vakinhoudelijke opleiding, het mbo telde slechts 12 studenten,

'Vraag en aanbod bollenonderwijs waren niet in balans', aldus Dirk Osinga

op academisch niveau was er helemaal geen tuinbouwopleiding en de animo voor cursussen was laag. En dat terwijl de vraag naar vakmensen op de bedrijven juist groeit. Na deze analyse is er gewerkt aan het schrijven van nieuwe opleidingsplannen en is het idee uitgewerkt voor een kennisinfrastructuur. "Het realiseren van een kennisdatabase bleek essentieel. Dat heeft in 2009 geleid tot de realisatie van bloembollen.groenweb.nl."

Met Groenweb Bloembollen is er structureel aandacht voor kennis uit bloembollensector, voor iedereen toegankelijk. De redactieleden zijn afkomstig uit het onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven. "Het doel is samenwerken om kennis te ontsluiten", vertelt Barry Looman van PPO. "Op de website vindt men onder andere een uitgebreide kennisbank, nieuwsberichten uit de sector, kennisgroepen en een vraag- en antwoorderubriek. De site trekt nu bijna 4.000 unieke bezoekers per maand en kan daarmee succesvol genoemd worden. Momenteel wordt gewerkt aan een koppeling met Agriconnect, een in ontwikkeling zijnde website waar kennis wordt uitgewisseld op allerlei niveaus in de land- en tuinbouw."

BEDRIJFSLEVEN

Naast de ontwikkeling van een kennisplatform is er gewerkt aan het onderwijsaanbod van het Clusius College en het Wellantcollege. Dirk Jongkind van laatstgenoemde school – waar de

Barry Looman: 'Samen kennis ontsluiten via Groenweb Bloembollen'

gen aan het denken

focus op de handel is gelegd - presenteerde de resultaten van Bollen Know-How binnen zijn school. "Samen met Anthos hebben wij in 2009 een plan opgesteld voor een opleiding, gericht op de medewerkers van handelsbedrijven. We hebben elf bedrijven bij elkaar gezocht die groot genoeg waren om dit traject in te gaan. Het idee? Een opleiding starten met een grote inbreng van het bedrijfsleven. Helaas gooide de crisis roet in het eten en haakten op het laatste moment de handelsbedrijven af. Het concept blijkt echter wel te werken, zo is gebleken in de bloemenhoek. Hier hebben we in twee jaar tijd ruim 100 mensen scholing gegeven. We hopen dit jaar ook in de bollensector, waar het idee vandaan komt, van start te kunnen gaan."

Op het Clusius College in Hoorn is vier jaar geleden een start gemaakt met competentiegericht onderwijs. "Dat betekent een hele andere insteek, die de leerlingen enthousiast maakt", vertelt docent Pierre Admiraal. "Het project Bollen Know-How past daar heel goed in. Ons doel is dat leerlingen praktijkervaring op niveau 4 opdoen. Dat betekent dat zij tijdens stages zelf moeten meedenken. Van doen wat er gezegd wordt, gaan we naar een vorm waarin leerlingen zelf bedenken wat er moet gebeuren of waar verbeteringen doorgevoerd kunnen worden. Onder de titel 'Bollen Know-How in bedrijf' zijn afgelopen twee jaar derdejaarsleerlingen met dit project aan de gang gegaan. Het lijkt enigszins op het uitvoeren van een onderzoek. In een voorbereidende fase

Clusius-leerlingen Bart en Joost zijn enthousiast over hun uitgevoerde onderzoek

oriënteren zij zich op een knelpunt binnen een bedrijf, vervolgens wordt eerst in een bekende en daarna in een onbekende omgeving naar een oplossing gezocht. Zo zijn in verschillende groepen onderwerpen als kostprijs tulp, energiebeheer, keuze bewaarkisten en 1.50 m versus 1.80 m aan de orde gekomen."

MEDEWERKING BEDRIJVEN

Leerlingen Bart en Joost hebben afgelopen jaar met 'Bollen Know-How in bedrijf' gewerkt en

zijn erg enthousiast. Zij voerden een onderzoek uit bij Apeldoorn Bloembollen in Egmond-Binnen. "Wij hebben gekeken naar de productiviteit van het napellen op de kwekerij en onderzocht of er efficiënter gewerkt kan worden. Reeds bekend was dat napellen aan splitbandjes - dus meerdere kleine banden in plaats van één grote pelband - overzichtelijker werkt en dat een pelmachine de efficiëntie verhoogt. Om informatie in te winnen hebben we contact gehad met diverse instanties (onderzoek en advies) en toeleveringsbedrijven. Voor het onderzoek hebben we vier bollenbedrijven met elkaar vergeleken en gekeken naar het aantal bollen dat per uur, per man gepeld werd. Geconcludeerd kon worden dat Apeldoorn een 36 procent hogere capaciteit kan behalen." Doordat de mannen zelf hun informatie moesten halen op de bedrijven doken zij er dieper in. "Het leuke aan dit project is de enorme medewerking die wij hebben gekregen van de betrokken bedrijven. Interessant ook om de visies van de ondernemers te horen. En we hebben de nieuwste ontwikkelingen kunnen zien."

Geconcludeerd kan worden dat het project Bollen Know-How op diverse terreinen successen heeft opgeleverd. Komende jaren zal hier verder aan gewerkt worden, ook binnen het hbo. Egbert Limburg van CAH Dronten liet weten dat er inmiddels een hbo-vervolgtraject is gestart. "Er is er binnen de bloembollensector steeds meer behoefte aan hoger opgeleiden, dus willen wij mbo'ers stimuleren een vervolgopleiding te volgen. Hiervoor is aansluiting gezocht op Bollen Know-How. Dat gebeurt met een landelijke studentendag, de minor 'bol in de keten' en diverse andere onderwerpen."

Pierre Admiraal: 'Leerlingen moeten zelf meedenken en hun informatie halen'